

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frs., $\frac{1}{2}$
an 9 frs., $\frac{1}{4}$ an
4 frs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Inserțiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea Unirii«
în
Blaș.

Anul VII.

Blaș 3 Aprilie 1897.

Numărul 14.

Nisuiște periculoșe.

În zilele aceste s'au ținut adunările comitatense de primăvară. Între obiectele de desbatere a figurat aprópe în fiesce care comitat un rescript al ministru-lui de culte și instrucțiunea publică, prin care se îndemnă comitatele a con- trage un împrumut pentru a ridica pe teritoriul respectivului comitat școli de stat, după ce de presinte guvernul nu are bani de ajuns pentru a înființa asemenea școli.

E învederat, cât de ofensiv și nedrept este un asemenea paș al ministru-lui de instrucțiune.

Legea dá drept confesiunilor, să înființeze școli, și numai acolo admite dreptul de a înființa școli de stat, unde confesiunile nu pot orî nu vor să înființeze școli proprii. Unde înse confesiunile au deja școli, dar nu au mijlóce de ajuns pentru a susține școla conform tuturor prescrierilor legii, acolo statul e dator a sări întru ajutorul acestor școli confesionale, și pentru acest ajutor legea asigură guvernului anumite drepturi.

Legea înse nu e făcută, pentru ca domni să o și țină. Școlile confesionale în ochii guvernului sînt un ghimpe, și mai virtos sînt ghimpe școlile confesiunilor nemagiare, de óre ce prin ele ministrul nu crede a puté ajunge în scurt la țintă, adecă la amalgamisarea populațiunii nemagiare în corpul națiunii magiare. Urmarea e, că guvernul con-

secuent stărue a călca în picioare legea și a înființa școli de stat și acolo, unde confesiunile au deja școli și încă școli correspundătoare prescrierilor legii.

Este înse lucru fórté firesc, că școlile de stat sînt întimpinate cu fórté mare antipatie și neîncredere din partea confesiunilor și mai virtos a confesiunilor nemagiare. Motivele acestei antipatii sînt fórté număróse. Înainte de tóte în școlile de stat limba de propunere e exclusiv cea magiară, cu tóte că după lege ar trebui să fie limba majorității locuitorilor din respectiva comună. Nu e decî mirare, dacă poporul vedénd călcarea apriată a legii e îndemnat a vedé în înființarea școlilor de stat nu un mijloc pentru cultivarea sa, ci un atentat asupra naționalității sale, și că prin urmare întimpină cu antipatie înființarea școlilor de stat.

Alt motiv, pentru care înființarea școlilor de stat e privită cu antipatie, e, că ele sînt desbrăcate de orî ce caracter religios, și că ele prin urmare se consideră cu drept cuvînt ca un mijloc de a propaga în cazul cel mai favorabil indiferentismul religios. Póte fi mirare, dacă părinții, cărora le zace la inimă crescerea religiósă-morală a pruncilor sêi, nutresc antipatie față cu nisce școli, în cari crescerea de ei dorită nu este asigurată?

E adevérat, că catecheții confesiunilor au dreptul de a propune studiul religiunii. Dar cugete orî cine, óre póte contrabilanța macar catechetul în

dóuë óre sêptemánale, ceea ce strică invétătorul, care póte fi și Jidov, în *dóuë zeci* de óre pe sêptemánă?

Etă dar, că îndreptățită fórté e antipatia, ce o nutresc părinții față cu școlile de stat, și că imprudent și contrar legii purcede guvernul, când nisuesce cu tótă puterea pentru înființarea de școli de stat.

Urméză de aici, că datorința tuturor adevéraților patrióți e a combate pe ministrul în realizarea nisuiștelor lui. Și s'a și întimplat aievea, că în multe părți ale țerii bărbați cu mintea și cu inima la loc au combătut cu tótă tária prin adunările municipale acceptarea celor cerute în amintitul rescript ministerial.

Fie destul a îndruma pe cetitorii nostri la magistralul discurs, care l-a rostit dl Dr Augustin Bunea în congregația comitatului Albei inferióre.

Pe cum se vede din acel discurs și din cele mai sus zise, combaterea înființării școlilor de stat e nu numai o chestiune națională, ci e mai virtos o chestiune culturală-religiósă de prima ordine, și că prin urmare forméză o sfîntă datorință a fiesce cărui adevérat patriot. Datorința ácéta o au în măsură potențată mai ales reprezentanții chemați ai adevératei culturî și civilizațiunii, preoții, și în special și preoții catolici de rit latin. Ar fi fost decî datorința lor, ca față de rescriptul ministerial și ei să fie luat poziție cu tótă hotărîrea.

Feuilleton.

Raportul

Consiliului administrativ al Reuniunii de consum asociare în Blaș despre gestiunea anului 1896.

Onorată adunare generală!

Cusufletul înălțat la Dumnezeu și cu mulțămire adevérată a inimii pășim azi înaintea Domniilor Vóstre pentru a Vê da samă despre activitatea noastră în decursul anului 1896, pecum și despre mersul întreprinderii noastre întregi.

Ne este sufletul înălțat la Dumnezeu, pentru că în prima linie lui Dumnezeu avem să-i mulțămim, dacă acum după terminarea alor cincî ani putem cu inimă liniștită să zicem, că întreprinderea noastră, prima în felul ei, este nu numai consolidată, dar se află chiar în înflorire.

Nu avem de gând a trece hotaréle modestiei, dar sîntem datorî a spune, pentru ca să scie acționarii nostri, că după Dumnezeu au fost stăruințele noastre neîntrerupte, cărora avem de a mulțămi rezultatele îmbucurătoare, la cari a ajuns reuniunea noastră.

Să nu se uite nici o dată, că rezultatul adevérat al întreprinderii noastre nu e împăr-

țirea de dividende estraordinare la acționari, ci e servirea marelui public cu mărfuri bune și cu prețuri moderate.

Întru cât ne-am ajuns acest scop, nu e nevoe a arêta pe lung. E un fapt, pe care-l póte constata orî cine, că prețurile celor mai mulți articli trebuincioși la casă în Blaș sînt mai mici cu cel puțin 10% în calcul mijloci de cât în cele alalte orașe ale patriei noastre, fără ca pentru ácéta calitatea să fie mai inferióră. Al cui e meritul, dacă nu al reuniunii noastre? Și al cui e meritul, dacă și în cele alalte prăvălii din loc mărfurile trebuie să se vîndă tot cam cu prețurile noastre? E lămurit, că tot reuniunea noastră are și acest merit. Atunci înse trebuie să socotim, cât face ácéstă diferință de prețuri pentru jurul nostru. Socotind, că tóte prăvăliile din Blaș fac o vîndare anuală numai de 250,000 fl. la an, avem cu 10% un câștig de 25,000 fl., care sumă rămâne în buzunarul cumpărătorilor. Etă, ce însamná esistența reuniunii de consum pentru Blaș și jur pe fiesce care an.

Dar își are reuniunea de consum importanța sa și pentru membrii, cari au întemeiat-o și cari o susțin, a nune își are importanța sa finanțiară. Întru adevér astăzi acțiunile

noștre au ajuns hârtii fórté bune, și dividenda de 7%, pe carea ne permitem a V^o propune mai la vale, e un venit, care rivaliséză cu venitul celor mai bune întreprinderi economice ale noastre.

Nu voim înse a prejudeca pe onorații membri ai adunării generale și tocmai de aceea fără alta trecem la prezentarea raportului nostru special.

I. Administrarea Reuniunii.

Administrarea Reuniunii s'a îndeplinit conform statutelor. Afacerile tóte s'au petrecut sub controla consiliului administrativ, care pentru o mai mare evidență și mai severă controlă a tuturor operațiunilor a instituit o comisiune permanentă de doi membri, cari aveau să contrasigneze tótă corespondența, comandele, plătirile, incassările, cu un cuvînt aveau să controleze nemijlocit tóte operațiunile Reuniunii.

În ședințele consiliului, de cari s'au ținut 19, se făcea apoi raport detaiat despre întregul mers al întreprinderii și se luaă măsurile necesare pentru înaintarea ei. În special era un obiect constant al ședințelor consiliului censurarea bilanțelor lunare, cari se presentaă în tótă regula din lună în lună.

În schimb ce am vădit? În Aiud la congregație am vădit și vre o câțiva preoți catolici de ritul latin. Cei ce au combătut înse rescriptul ministrului, am fost numai noi Români. Preoții latini au tăcut. Și de ar fi fost numai „câni muți, cari nu pot lătra“! Dar ei au mers și mai departe: — ei au lătrat, au votat în contra noastră. Și ast fel interesele bisericii catolice le-am apărut numai noi și cu noi frații preoți *neuniți*, cari în școlile de stat tocmai așa ved pericol pentru biserica lor, ca și noi pentru a noastră.

Faptul acesta dureros ne-a frapat, și am ținut a-l releva cu totă amărăciunea sufletului nostru indignat.

Nu se plângă frații noștri catolici de rit latin, dacă liberalii le-au crescut pe cap. Ei i-au încălzit și-i încăldece la peptul său. Cum vor pute laicii să fie buni catolici, când preoțimea lor votează pentru înființarea de școli de stat?

Scris este: Perirea ta din tine, Israile!

De altă parte ne mângăie conștiința, că noi Români am apărut și tesaurul fraților noștri de rit latin, chiar și împotriva lor, a nume: autonomia bisericii și creșterea religioasă-morală a tinerimii.

Asta e mângăierea și de o dată — răsplată noastră.

Tote sînt compatibile cu mandatul de deputat dietal, mai ales dacă sînt proventuose pentru dnii deputați. Morzsányi în calitate de deputat și avocat s'a făcut agentul întreprinzătorilor de la esposiția milenară pentru mica proviziune de 40,000 fl., și acesta a fost compatibilă cu poziția lui. El, ce e drept, a renunțat la mandat, după ce s'a descoperit cazul, dară dieta nu l-a recercat, să renunțe.

De curînd s'au ivit alte casuri, cari opiniunea publică nu le pôte împăca cu mandatul de deputat. Dară comisiunea parlamentară pentru incompatibilitate este de altă părere. Ea în ședința de Lună s'a ocupat de afacerea deputaților dietali Tolnay,

Benke, Samuel și Neumann Armin, cari sînt membri în direcțiunea acelei bănci, carea a primit de la stat în arîndă pe 20 de ani loteria de clase. Numiții deputați ca interesați în cauză în sensul legii de incompatibilitate din 1874 nu erau îndreptățiți a contracta cu statul, ori dacă au contractat, să fie renunțat la mandatul de deputat ori să fie repășit din direcțiunea institutului de bani, și să nu rămână cu amîndouă. Comisiunea a hotărît cu 4 contra 3 voturi, că după ce între bancă și guvern nu a întreprins raport de întreprindere stabil sau permanent, de ore ce banca cu 1 Mai 1897 e datore a-și străpune drepturile unui institut nou, și eventualele câștiguri ori pierderi privesc pe noul institut, nu este cas de incompatibilitate. Hotărîrea acesta a luat o pîtră de pe inima acelor deputați, cari sînt directori la diverse bănci și întreprinderi lucrative, ce au conexiuni cu statul; ei și pe viitor își vor pute folosi influința în favorul consortiului, din care fac parte. Că ore țara are de acolo ceva folos, e altă întrebare. Ast fel stînd lucrul, să nu ne mirăm de vîna după deputații dietale.

De la congregația comitatului Alba inf.

(Raport special.) — La 30 Martie n. s'a ținut adunarea de primăvară a congregației comitatense în Aiud. Programa de și foarte bogată, de 57 puncte, totuși n'a atras de cît 29 membri români, dintre cari 15 au fost din Blaș. Cei alaiți membri se vede, că au preferit mai bine, să rămână a casă, cu tôte că pentru fie care e mai ușoră comunicația de cît pentru cei din Blaș.

Din desbaterile acestei adunări remarcăm punctele mai interesante.

La p. 8. era vorbă de un împrumut, care să-l contragă comitatul, pentru ca ministrul de instrucțiune să pôte ridica școli de stat. Comisiunea permanentă propunea, că să se întrebe ministrul, ce garanțe ofere, cum că împrumutul acesta va fi replătit din bugetul statului? Față cu propunerea acesta Dr Aug. Bunea rostese următorul discurs:

„Comisiunea permanentă ne-a făcut propunerea, să cerem de la Escelența Sa Domnul Ministru de culte și instrucțiunea publică, să ne spună, că în ce chip voesce domnia sa, ca noi comitatul Albei inferioare, să luăm un împrumut, cu care să se pôte clădi și ține în bună stare școlile de stat de pe teritoriul acestui comitat, și să ne arete, că ce garanță ne dă domnia sa, că acel împrumut se va plăti din bugetul statului.

„Acastă propunere eu și mai mulți alți membri ai acestei congregații nu o putem primi, ci facem altă propunere, în sensul căreia să răspundem Escelenței Sale Domnului Ministru, că comitatul Albei inferioare nu pôte lua bani împrumut, cu cari să clădescă și susțină școlile de stat înființate în comitatul nostru.

„Sînt foarte grave motivele, cari mă îndemnă a vă ruga pe domniile vîstre, să primiți această propunere a noastră.

„Vă este bine cunoscut, că școlile de stat sînt nisce institute culturale, cu cari comitatele autonome n'au nimic de a face. Ele se susțin și trebuie să se susțină numai din bugetul statului și nu din al comitatelor. Numai singur ministrul are drept de a denumi pe învățătorii acelor institute, numai el are dreptul și datorința de a institui curatoratele acestor școli analog cu senatele de la școlile confesionale și comunale.

„Ast fel stînd lucrul, este evident, că numai confundînd sfera de activitate și de competență a statului cu sfera de activitate și competență a comitatului autonom am puté noi să ne angajăm la contragerea unui împrumut pentru nisce școli, cari nu sînt ale comitatului și nu staă sub dispusețiunea și conducerea organelor comitatense.

„Am audît numai cu puțin mai înainte, cu cîtă energie a respins domnul vicecomite amestecul ministrului de interne în afacerea casei comitatense, enunțînd între aplausele și aprobările domniilor vîstre, că nu pôte admite, ca ministrul de interne să prescrie, cum să fie casa comitatului, când acesta se clădesce numai din punga comitatului și nu din bugetul statului. Eu cred deci, că cu atît mai virtos trebuie să fim energiei și devotați autonomiei comitatului, când domnul ministru de culte și instrucțiunea publică voesce să ne pună pe umeri o sarcină, care comitatul nu este dator, să o pörte, fiind că se impune pentru nisce instituții de stat, cari cu o întocmire bună a finanțelor statului

Pe lângă achitarea de lucrurile prescise în statute consiliul n'a încetat a medita în continuu despre aflarea de căi nouă pentru înaintarea întreprinderii.

Între reformele, cari le-am introdus în anul expirat de gestiune, amintim în locul cel dintâiu introducerea comptabilității dupe italiene. După comptabilitatea acesta s'au condus tôte cărțile începînd din 1 Ianuariu 1896, și tot conform cu această comptabilitate e dedus și bilanțul, care-l aveți în mîni. Credem, că nu este lipsă a mai accentua importanța acestei reforme. Cel ce are numai elementare cunoscînțe despre comptabilitate, scie, că de tot alt fel poți ține și arêta evidență cu comptabilitatea dupe de cît cu cea simplă.

O altă învoire nu mai puțin însemnată este aranjarea deosebitelor magazine, cari tôte își au cartea lor de intrate și ieșite. Învoire aceasta are acel avantaj, că marfa din aceste magazine tot de una e inventată și prin urmare controlabilă. Împrejurării acesteia e a se mulțami, că în anul acesta inventarea s'a făcut în timp cu mult mai scurt și prin urmare cu spese mai puține de cît în anii precedentii, de ore ce de inventat era numai marfa din prăvălie și cea din magazinul manual.

În fine a treia dispoziție însemnată, luată de consiliul Dvostre în decursul anului 1896 a fost luarea în chirie a otelului „Univers“. Întreprinderea acesta nouă a aflat de bine consiliul Dvostre a o inaugura

mai întâiu pentru dreptul, ce-l are pe baza §-lui 26 din statute; a doua pentru că se presenta sub auspiciii foarte bune; a treia pentru că a vrut, să asigure publicului nostru și celui străin un local bine rînduit; în fine pentru că a crezut de sosit momentul pentru începerea de o cam dată modestă a negoțului așa de important de vinuri. Și fie laudă Domnului, consiliul n'a calculat rău. Stările de la otel se consolidează, eră beuturile, ce se vînd la Reuniune, sînt declarate de toți de o calitate superioară.

Și pentru ca să vorbim și de proiectele noastre față de viitor, cari proiecte de acum voim a le supune aprobării anticipate a Dvostre, ne onorăm a Vă face cunoscut, că ne-am decis a propune unei proxime adunări generale extraordinare străformarea societății noastre într'o societate de acții cu capital determinat. La asta ne împinge de o parte vitalitatea acum ne mai dispuabilă a întreprinderii noastre, apoi împrejurarea, că pentru conducerea în ordine a întreprinderii avem neînteruptă lipsă de împrumuturi cambiale, în fine faptul, că prin posibilitatea de a subscrie ori când acții nouă, acționarii noi întră imediat în acele-și drepturi cu acționarii vechi, cari ani de-a rîndul au jertfit cu mintea și cu banul pentru a vedé consolidată întreprinderea noastră. La urmă de tot mai dorim și aceea, ca să cuprindem neîncetat nouă și nouă terenuri, ca în nici o lipsă materială de a noastră să nu mai fim avisați la alții, ci noi să ne fim nouă tôte.

O altă îmbunătățire, ce o avem în imediată perspectivă, e lărgirea localurilor. Vom să cuprindem și localul de cuartir al conducătorului, ca marfa să nu fie îmbuldită, și ca prăvălia să corăspundă în tôte privința așteptărilor juste, ce se legă de ea, dar tot o dată și lipselor și intereselor Dvostre.

Din cele înșirate ați putut vedé, onorați membri, că tôte stăruințele noastre sînt îndreptate într'acolo, ca începutul făcut de noi să afe mulți urmași, și ca sămînța de noi sămînată îmbelșugat rod să aducă pe al nemului nostru ogor.

II. Avere Reuniunii.

Orientare despre averea Reuniunii o aveți, onorabili membri, din bilanțul prezentat de noi. Repetăm, ceea ce am accentuat deja, că bilanțul e dedus conform cărților, cari în decursul anului expirat de gestiune au fost conduse după comptabilitatea dupe. Bilanțul atăta e de limpede, în cît comentarea V'ar puté numai supăra. Câștigul curat e de fl. 151837 față de profitul anului trecut, care a fost de fl. 139917. Să nu uitați înse, că și în anul acesta am amortisat din mobilier suma de fl. 68858, er din contul debitorilor fl. 37477, cu tôte că din aceste pretensiuni numite dubie cu siguritate vom mai incasa unele pozițiuni.

O altă împrejurare, carea nu este iertat, să o dați uitării, e, că suma, ce o avem la debitorii noștri cu finea anului expirat de gestiune, a fost de fl. 736477 față de suma

se pot susține ca și până acum și fără de spriginul și ajutorul comitatului.

„Dar eu nici nu pricep, cum am pute noi să contragem împrumutul cerut, când vedem, că după raportul domnului vicecomite noi înși-ne nu ne putem susține organismul autonom comitatens fără de o dotațiune anuală de 73.534 fl. 56 cr. v. a. din budgetul statului. Dacă deci noi sintem avisați la ajutorul statului, cum s'ar pute, ca noi să contragem împrumutul în favorul statului?

„Acastă sarcină ar fi insuportabilă pentru locuitorii acestui comitat. Acela-și raport al dlui vicecomite ne arată, că din darea de stat de 2.151,632 fl. 28 cr., ce ar fi trebuit să se plătescă în decursul anului 1896, s'au putut incassa numai 1.136,025 fl. 80 cr., și ast fel a rămas neplătită enorma sumă de 1.015,606 fl. 48 cr.

„Dacă la această restanță vom adauge nenumăratele aruncări comitatense și comunale, cari în multe comune trec preste suma dării de stat, atunci cum ne va lăsa inima, să mai punem o nouă sarcină asupra locuitorilor comitatului nostru, dintre cari în anul 1896, pe cum dovedește tot raportul vicecomitelui, 1581 de înși au trebuit să-și scotă pasaporte, ca să potă fugi de greutățile publice și să trecă în țeri străine spre a-și pute cu mult amar câștiga pâinea de toate zilele, pe carea patria noastră nu le-o mai pote da?

„Nu-și facă nimenia iluziunea, că dl ministru va plăti din budgetul statului suma, ce noi am lua-o împrumut.

„Dvoastră sciti bine, că ministrul nu pote cheltui nimica de cât numai spre scopurile acelea, cari sau sint determinate prin o lege specială, sau sint prevădute în pușețiuni stabile din budgetul statului. După ce inse nu esista nici o lege specială, și nici o pușețiune în budgetul statului, care să autorizeze pe ministru a plăti împrumuturile contrase de comitate pentru școlile de stat, este evident, că noi nu avem nici o garanță, că împrumutul acesta nu va rămâne cu totul în sarcina noastră, mai virtos dacă considerăm, că între împrejurările politice nefavorabile din a fără ușor se pote întâmpla, ca statul să aibă lipsă de bani spre alte scopuri și nu spre acoperirea împrumutului, ce noi l-am face cu o usurintă condamabilă.

„Garanța personală a dlui ministru în această afacere nu are nici o valoare, căci ministrii se schimbă, și ușor se pote întâmpla, ca de obligamentul luat de actualul ministru

de culte și instrucțiunea publică să nu voască a sci nimica următorul său.

„Nu ne este deci nici de cum iertat, să aruncăm orbesc pe locuitorii acestui comitat în primejdia de a plăti ei nisce bani, cari însu-și statul este dator să și-i procure, dacă fără destulă prudență guvernul a înființat mai multe școli, de cât pote să susțină din isvorele de venit ale budgetului de stat.

„Dl ministru nu ne spune în cererea sa, că cine va plăti cametele după împrumutul, ce l-am face pentru școlile de stat, și așa ușor se pote întâmpla, ca noi înși-ne să fim obligați a plăti aceste camete. În cazul acesta inse s'ar viola §-ul 36 din art. de lege 38 din 1868, în sensul căruia susținătorii școlilor confesionale, dacă plătesc mai mult de 5% după darea de stat pentru școlile lor, nu pot fi obligați, să mai contribuască nimica pentru școlile comunale și de stat. Este inse cunoscut, că susținătorii școlilor confesionale în multe comune plătesc cu mult mai mult de cât 5% după darea de stat pentru aceste școli. Cum l-am pute deci noi obliga, să mai plătescă și cametele împrumutului, ce s'ar lua pentru școlile de stat? Ori dora s'a stins în noi simțul de respectarea legii așa de tare, în cât să o violăm chiar noi, cari conform datorinței noastre de membri ai acestei Congregațiuni am trebuit să protestăm în contra ori cărei violări a legilor țerii?

„Dar ce lipsă avem noi, să sărim în ajutorul școlilor de stat? După raportul vicecomitelui în comitatul nostru sint 243 școli populare. Din acestea numai 26 sint de stat. Tote cele alalte sint școli confesionale. Poporul comitatului nostru este deci provădut destul de bine cu școli susținute cu mari jertfe din sudorea sa și nu are lipsă, să mai contribuască și pentru școlile de stat. Și să nu credă nimenia, că este adevărat, cea ce zice dl vicecomite în raportul său, că școlile confesionale ar mai lăsa încă mult de dorit, căci dvoastră puteți vedea chiar din acel raport, că dintre 305 învățători numai 28 nu au calificațiunea prescrișă de lege, dar și acești puțin vor pute ușor să fie înlocuiți cu alții deplin calificați. Salarele învățătoresci pretutindenea sint de 300 fl. v. a., er dacă ar esista alte defecte, atunci inspectorul școl. regesc și comisiunea administrativă ar fi cerut delăturarea lor de la auctoritățile bisericesci, ceea ce inse nu s'a întâmplat. Pe cum așa dară o mie de ani a putut

să stea țara acesta numai cu școlile confesionale, cred, că va pute sta și mai departe, mai virtos dacă organele comitatului vor dovedi față cu ele mai multă bunăvoință în venitor, de cât a făcut în trecut. Sciut este adecă, că în sensul §-ului 25 din art. de lege 38 din 1868 școlile confesionale pot să fie ajutate și din budgetul comunelor politice, unde acesta a fost în praxă. Dacă ast fel prescrie legea, eu întreb, că cum au cutezat organele administrative a sista ajutoarele acestea pentru școlile confesionale? Este ore o procedură corectă a sista cu violarea legii ajutoarele din cassa comunală și apoi a afirma, că acele școli, — după ce au fost despoiate de ajutorul garantat prin lege, — lasă încă mult de dorit? Binevoască deci organele administrative a întinde școlilor confesionale macar ajutorul garantat în legile țerii, și atunci și acestea vor pute să se ridice la nivelul dorit de toți, și nu vom avé lipsă de împrumuturi, ca să putem susține alt fel de școli, a nume școli de stat.

„Alte sint trebuințele poporului din acest comitat, er nu înființarea și susținerea de școli de stat chiar și cu împrumuturi luate în sarcina comitatului. Au nu vedeți Dvoastră, cât de miserabilă este comunicațiunea în comitatul nostru? Din Blaș acuși nu mai putem Ieși în nici o parte, și poporul nu pote străbate la această piață importantă de cereale spre a-și pute valora produsele sale. Drumurile sint sau desfundate sau spelate de apele Tîrnavei, și nu se face nimic pentru delăturarea acestor rele, cari ruineză pe bietul popor. Dacă este vorba, să contragem împrumuturi, să o facem nu pentru școlile de stat, ci pentru îmbunătățirea comunicațiunii, și să rugăm pe respectivul ministru, să ne garanteze plățirea acestui împrumut din budgetul statului. Atunci am face un lucru vrednic și laudabil, căci îmbunătățind comunicațiunea am îmbunătăți și starea materială a poporului, fără de care nici școlile nu se pot susține și ridica la înflorirea dorită de toți.

„Sint inse și alte motive de o ordine mai înaltă, cari nu ar trebui să permită nici unui adevărat patriot, să conlucre la susținerea școlilor de stat.

„Aceste școli, domnilor, după organizațiunea actuală a lor sint o perpetuă violare a legilor țerii. Din 26 școli de stat de pe teritoriul comitatului nostru nu este nici una, în care limba pe propunere să fie cea română, de și cu puține excepțiuni acest comitat este locuit numai de Români, și de și §-ul 58 din art. de lege 38 din 1868 spune apriat, că fie care școlar trebuie să fie instruat în limba sa maternă, er după §-ul 17 din art. de lege 44 din 1868 statul este dator a înființa școli de stat elementare și secundare cu limba de propunere, ce o vorbesc diferitele naționalități. Cum pote deci cineva aștepta, ca noi să ne încăldim pentru nisce școli, în cari în continuu se vatămă legile țerii și se ignorază cele mai elementare principii de pedagogie, după cari nici un școlar nu pote fi instruat și educat cu succes de cât în limba, carea a supt-o de la peptul mamei sale?

„Fără de instrucțiune și educațiune religio-morală nu pote sta nici tronul, nici statul, nici ordinea socială, pentru că cine nu se teme de Dumnezeu, nu mai respectază nici o auctoritate. Ei bine! Cum pote cineva aștepta, ca noi să contragem împrumut pentru nisce școli de stat, în cari nu avem nici o garanță, că prunci vor căpeta o instrucțiune sănătoșă și o educațiune religio-morală temeinică? Nu vedem în toate zilele, că ceea ce catechetul clădesce cu multă greutate în 2 ore pe săptămână, învățătorul neconfesional din școlile de stat strică și dărimă în 20 de ore, câte trebuie să propună la băeti de școlă?

„N'ați observat Dvoastră la ultimele alegeri din Austria, că ce urmări triste a avut cassarea școlilor confesionale și înlocuirea lor cu școli neconfesionale? N'ați vădut, cât de înfricoșat a crescut numărul social-democraților și că învățătorii de la școlile

de fl. 9194:33 din anul de gestiune 1895, va să zică mai puțin cu fl. 1829.56, ceea ce dovedește energia noastră potențată în incasarea datoriilor.

În fine observăm la acest loc, că inventarea s'a făcut conform statutelor și hotăririlor luate în adunările noastre generale antecedente, și că s'a purces cu cea mai mare conscientiositate ast fel, în cât față de realitatea bilanțului nostru nu încape nici cea mai mică observare ori îndoelă. În colo, tot fără dorința de a vatăma modestia, trebuie să Vă împărtășim, că numele cel bun al Reuniunii noastre îl dovedește mai pe sus de toate faptul, că cele dintâii case și fabrici se bucură a ne primi în cercul lor de activitate.

Ca închiare la acest punct din raport însemnăm, că circulațiunea totală a anului espirat de gestiune a fost de fl. 343,142:97.

III. Membrii Reuniunii.

Reuniunea noastră în 31 Decembre 1896 a numărat 98 membri, cari representa 227 acți și 10 acți parțiale. În decursul anului 1896 au repășit 7 membri cu 7 acți și 4 acți parțiale, er membri noi au intrat 11 cu 18 acți și 1 acție parțială. Se constată deci o înmulțire de 4 membri cu 11 acți.

IV. Propuneri.

În urma acestui raport consiliul administrativ pe temeiul §-ului 35 din statute își permite a propune:

I. Din venitul curat de fl. 1518:37 să se împărtășcă:

1. Fondului de rezervă	fl. 151:83
2. Consiliului administrativ	„ 151:83
3. Comitetului de supraveghiare	„ 45:56
4. Conducătorului	„ 45:56
5. Personalului	„ 31:37
6. Acționarilor 7%	„ 766:79
7. Fondului de rezervă ca dotațiune extraordinară	„ 252:36
8. Conducătorului ca dotațiune extraordinară	„ 34:44
9. Personalului ca dotațiune extraordinară	„ 38:63
	fl. 1518:37

Ast fel fondul de rezervă azi e ajuns la suma de fl. 2844.71.

II. Marca de prezență pentru membrii consiliului administrativ pe anul 1897 să se fixeze în 2 fl.

III. Consiliului administrativ și comitetului de supraveghiare să se dea absolutor pe anul de gestiune 1896.

IV. Să se Iea spre scunță aprobătoare acest raport.

V. Să se întregască consiliul administrativ prin alegerea alor 3 membri în locul celor Ieșiți prin ansienitate.

Blaș, din ședința consiliului administrativ ținută în 19 Martie 1897.

Dr V. Hossu
raportor.

acelea neconfesionale au votat pentru social-democrație, care în loc de patriotism propagă cosmopolitism, în loc de naționalism internaționalism și lucră la dărâmare a tuturor instituțiilor înființate în decurs de veacuri de civilizațiunea creștină?

„Noi voim, să apărăm iubita noastră patrie de acest rău mare, noi voim, să stea neclătit și glorios tronul regesc, noi dorim, să se consolideze acest stat, pentru ca să poată ocroti interesele culturale și materiale ale tuturor cetățenilor de diferite naționalități, noi voim, să apărăm instituțiile mărețe, care pentru fericirea noastră le-am primit moștenire de la părinții noștri; și de aceea nu ne putem da învoirea la contragerea unui împrumut, care să devină pat cald pentru burușana veninșoasă a social-democrației.

„Aceste interese mari nu trebuie să se subordoneze interesului amalgamisării naționalităților nemăgiare, căci înainte de toate această amalgamisare este o încercare zădărnice, căci pecum Magiarilor nu voesc, să fie Români, așa nici Românilor nu voesc, să fie Magiari. Și chiar și când ar succeda această amalgamisare, ceea ce eu nu cred, ea nu ar fi spre folosul nimănui, ci spre perirea și a Magiarilor și a Românilor. Insu-și înțeleptul bărbat de stat magiar Eötvös în discursul său rostit în anul 1859 în academia magiară despre Kazinczy Ferencz a enunțat adevărul acesta zicând: „Un popor, care desbrăcându-se de individualitatea sa este capabil a se contopi într'alții, nici o dată nu poate fi membru folositor al societății omenesci: el se poate asemăna cu acele plante de prin codrii ținuturilor tropice, care înțeleștându-se cu ramurile lor frunzoase în câte un arbore din apropiere, fac corona acestuia la aparință mai bogată, dar în realitate îi sug totă puterea de viață, ca ast fel împreună cu el să se prefacă în pulvere. Pentru aceea prima datorință a fie căruia popor este, să-și conserve neștirbită naționalitatea sa și să-și conserve propria sa limbă națională, care este effluxul cel mai nobil și spiritual al individualității sale.“

„Mie, dlor, nu-mi plac corecturile și renețările. Eu voesc, ca și Magiarilor și Românilor să-și păstreze individualitatea națională și să lucreze mână în mână și să lupte umăr la umăr pentru binele și înflorirea patriei noastre comune și consolidarea statului ungar. Conștient de aceste sentimente adevărate patriotice vă rog, nu primiți propunerea comisiunii permanente, ci propunerea, ce am avut onorul a v-o face.“

Dr Bunea termină discursul său între însuflețite aclamațiuni ale membrilor români.

Vicecomitele Csató spune, că dacă ar fi în locul antevorbitorului, și el ar respinge propunerea comisiunii permanente, și dacă totuși nu părtinsece contrapropunerea dlui Bunea, o face acesta numai din complesanță față cu ministrul.

Prepositul Moldovan constată, că de și curentul, ce domnesce acum în țară, e, ca toate să le străformeze „über die Nacht“ în favorul unui scop: contopirea naționalităților în cea maghiară, totuși a vădit, că cei ce sînt adunați aci, nu sînt stăpâniți de bôla acesta, nici nu voesc să lucreze spre nimicirea naționalităților; combate propunerea comisiunii de frica neconfesionalității, care a început, să graseze în Ungaria în un mod foarte îngrijitor, și care se lătește prin școlile de stat, în care nu se pune destul de mare pond pe propunerea religiei. Amintesc și aceea, că fiind noi foarte îngreunați cu tot felul de datorii, nu trebuie să ne mai punem pe umeri și altele nouă atunci, când nu e nici o lipsă, fiind că școlile confesionale esistente sînt destul de bune.

După câteva vorbe ale referentului Gáspár, care observă, că toate acestea nu se țin de obiect, se scoală adv. Dr Mayer și într'un ton bombastic și umflat declară, că nu din

complezanță trebuie să primim propunerea comisiunii, ci cu bucurie patriotică trebuie să sărim în ajutorul ministrului și să ne dăm subscrierile noastre, când acela cere sucursul nostru.

Maî vorbește protop. Ivan accentuând téma, că ministrul se folosese numai de o apucătură, să ne facă, să luăm împrumutul, și apoi ni-l va lăsa tot în spatele noastre să-l plătim.

Prof. Fogarasi încă e pentru contragerea împrumutului, de ore ce confesiunile nu sînt în stare, să-și ridice și susțină școlile.

Canon. Moldovan, observă lui Fogarasi, că pe cum nu pot plăti confesiunile, așa nu poate nici statul plăti, căci altmintea n'ar recurge la creditul nostru. Motivul complesanței încă nu e bine să se aducă, ci în loc de a se purta ministrul cu vorba întrebându-se de garanțe mai bine să i-se spună din capul locului, că nu ne învoim la contragerea împrumutului, și dacă statul are lipsă de bani, împrumute-l el.

După aceste se face votare prin sculare. Românilor rămân în minoritate, notarii români părăsesc pe furiș sala, rămâne numai notarul Victor Bariț de la Bucium, care votează cu majoritatea.

În p. 18. se face alegerea protopretorului pentru cercul Sângatin, rămas vacant prin mórtea singurului oficial român. Sînt doi candidați: un Ungur și un Român, Ioan Henteș de la Sebeș. Pe când Magiarilor aclamău pe Szabó, Românilor cer votare nominală. Resultatul votării a fost, că din 111 voturi declarate Henteș nu întrunesc de cât 26. Ast fel Magiarilor pot fi mândri, că s'au purtat cu destulă complesanță față cu majoritatea locuitorilor din comitat.

Alt punct interesant a fost cestiunea episcopatului gr. cat. cu limbă maghiară. Comisiunea permanentă propune, că adresa comitatului Zemplén părtinindu-o să se ia spre știință. Dr Hossu face contrapropunere, ca adresa simplă să se pună la arhiv neținându-se de competența comitatului, să se amestece în înființarea de episcopii. În același înțeles vorbesc și protop. Ivan, can. Gavril Pop, Moldovan, și Bunea. Pentru propunerea comisiunii vorbește cu mult foc prof. Dr. Szöcs din Sibiu, reprezentantul orașului Vizocna, declamând, că nu e destul, să părtinim adresa acesta, ci avem datorința, să sărim în ajutorul fraților noștri, care nu pot nici să audă predicându-se în limba lor maternă. La acesta îi reflectează Dr. Bunea arătându-i, că vorbește în necunoștință de cauză, de ore ce preste tot locul predica se ține în limba aceea, carea o vorbesc credincioșii, și așa nu e nici o lipsă de episcopie, care dacă s'ar înființa, ar duce la dismembrarea dieceselor, căci așa fie care naționalitate ar pute pretinde, să i-se înființeze episcopii de limba și naționalitatea lor.

Propunerea comisiunii permanente majoritatea firește că a primit-o. În contra ei au votat éráși numai Românilor.

Revistă bisericescă.

Roma.

Sfinția Sa în ziua de Bunăvestire (25 Martie st. n.) a celebrat fiind de față la s. liturgie și 30 peregrini americani. Sfinția Sa i-a primit mai târziu în audiență.

Papa va trimite regelui Alesandru al Sârbiei o frumoasă copie a Madonei lui Rafael ca aducere a minții a vitei, ce a făcut-o regele Papei.

S'au început pertractările referitoare la crearea unui ierarhii catolice în Sârbia.

Revistă politică.

Afaceri interne.

În 26 l. tr. venind la desbatere proiectul de lege asupra budgetului pe anul 1897, votarea căruia însumă a declara încredere față cu guvernul actual, opoziționalii au mărturisit cu tărie, că ei nu pot vota încredere unui guvern, sub care nu numai se tolerază, dar se și provocă abuzuri. Președintele clubului popular Molnár a arătat, că statul modern intenționează aservirea bisericii și a individului. El absorbă religia, școala, libertatea publică și individuală și chiar și însăși iubirea de patrie, e surd înse la vaietele și plângerile de miserie ale supușilor săi. — Fostul ministru Csáky a apărut guvernul în contra independentiștilor pe motivul, că monarhia ca mare putere numai până atunci putea rămâne, până când raporturile de drept public nu paraliză acțiunea ei unitară. De partidul popular voesc a se scăpa Csáky calificând revisiunea legilor politice-bisericesci de radicalism și revoluționarism. Abuzurile electorale nu le negă, ci numai constată, că ele se comit de către aderenții tuturor partidelor. — Lui Csáky i-a răspuns în ton pișcător Eötvös.

Membrii partidului național, care s'au abținut de la desbaterea budgetului, Sâmbătă au ieșit din pasivitate spre a-și exprima cea mai necondiționată neîncredere față cu cabinetul Bánffy. Acestei neîncrederi i-a dat expresiune deputatul Gulner. El a zis, că alegerile s'au făcut cu violență și cu toate mijloacele corupțiunii. Statul democratic dă (Hock: „Pe bani!“) cu grămada titluri de nobil, de baron și conte. Insu-și guvernul ucide în peptul națiunii respectul față de legi; unde legea nu se poate interpreta după intențiunea guvernului, acesta o strivesce. Politica guvernului a răsculat pe cetățenii unii în contra altuia după confesiune, rasă și naționalitate, numai ca el să poată pescui în turbure. Undele corupțiunii au acoperit așa zicând țara întrégă. — În contra guvernului a mai grăit Polonyi, érá pentru guvern un Nagy Mihály și Tisza István.

În ședința dietală de Lună deputatul popular Kálmán a mai descoperit trei guvernamentali, a căror mandate sînt incompatibile cu oficiul de membri în direcțiunea de bănci. Acești deputați sînt Hieronymi, Enyedi și Tisza István. — Mócsy a arătat, că partidul popular e și conservativ: el pretinde, ca statul să rămână pe basă creștină, și să se ușureze sarcinile poporului.

Martii s'a terminat desbaterea de apropiată. Bánffy reflectând la vorbirile opoziționalilor s'a asemănat pe sine cu Napoleon III, căruia îi ziceau adversarii, că e debil, dară totuși a fost mai tare de cât el.

Dieta în ședința de Joi a primit și proiectul de lege referitor la construirea căii de fer pe Tîrnava mică. Mai de parte a ales pe membrii comisiunii pentru cuotă. Aceștia sînt Apponyi, Falk, Hegedüs S., Horánszky, Iosipovich, Láng, Matlekovics, Pulszky A., Széll și Tisza István.

Austria.

Monarchul a deschis Lunii corpurile legiuitoare. În discursul tronului monarchul reflectând la împrejurarea, că prin alegerea din urmă a ajuns în parlament reprezentanții tuturor claselor, își exprimă sperarea, că noul parlament va introduce reforme sănătoase pentru toate clasele sociale, cari reforme să îmblîndescă contrarietățile de acum ale partidelor social-politice. Spre această guvernul se va îngriji, ca clasa industrială să se ridice și ajute; își va îndrepta atențiunea deosebită asupra îmbunătățirii stării agronomice a țării. Cele mai însemnate și mai urgente probleme sînt renoirea pactului vamal-comercial cu țările coronei ungare, continuarea regulării valutei și cestiunea cuotei. Se vor propune reforme salutare pe terenul instrucțiunii și pe al justiției codificându-se și dreptul penal. Pentru prosperarea singuraticelor provincii li-s'a asigurat prin lege participarea la eventuale prisosințe ale dărilor directe și li-se va ceda și din plusul dărilor de consum. Monarchul dorește, ca discușiunea meritorie asupra diverselor obiecte să nu se îngreuneze și influențeze prin controverse naționale. Ce privește politica esternă, mesagiul împărațesc costată, că a succedut puterilor a sugruma pericolele născute în urma încercărilor din Orient, și sperază, că pe lângă toate divergențele de păreri totuși va succede o deslegare pentru toți mulțămitoare a cestiunii. Puterile nu pot aproba atitudinea actuală a Greciei, dară și pe Turcia o apasă mare responsabilitate, pentru că nu delătură abuzurile. În fine raporturile atât esterne cât și interne ale țării sînt pacifice, ceea ce ajută conlucrarea armonică și obiectivă a corpurilor legiuitoare pentru binele patriei.

Primarul Vienei Strobach a abzis. Se zice, că acesta a făcut-o, pentru că acum nu mai există temere, că eventuala alegere a lui Lueger de primar nu va fi aprobată.

Germania.

La o interpelare a deputatului polon Czarlinski, care s'a tînguit în contra disolvării adunărilor electorale ale Polonilor, a răspuns secretarul de stat Bötticher în ședința de Lunii a parlamentului imperial. El a zis, că în două din casurile aduse înainte adunarea nu a disolvat-o auctoritățile, ci preșidenții respectivi; în al treilea comisarul civil, care nesciind limba polonă de trei ori a provocat pe cei de față, să vorbească în limba germană, carea toți o știu, ei înse a continuat a vorbi numai polonesce. Dară în dată s'a dat îndrumare, că vorbirea în limba polonă nu este motiv de a se disolva adunările electorale, ci la acelea să se trimită ca comisari oficiali, cari pricep limba polonă. Bötticher a mai declarat, că guvernul e

departe de gîndul de a umbla, să și caneze pe Poloni. Aceștia încă ar trebui să conlucre pentru menținerea păcii, ceea ce nu o fac.

Franța.

Scandalul „Panama“, care de aproape cinci ani atrage asupra-și opiniunea publică, încă nu e terminat. Desvélirile din urmă ale lui Arton a provocat mare senzație. Între cei compromiși prin aceste desvéliri se află vre o 20 de deputați, pe cum și alți politiciani republicani. În ședința de Lunii a parlamentului deputații Jullien și Clovis-Hugues a cerut, să li-se suspendeze imunitatea, pentru ca să se pótă justifica de acusa, ce li-se face, că ar fi amestecați în afacerea „Panama“. Salis și Girond de asemenea protesteză în contra acusei, că ar fi primit bani de la Arton. Imunitatea acestora nu s'a suspins, ci numai a deputaților Boyer, Maret și Naquet. La aceștia s'a făcut perchisiție domiciliară și s'a confiscat mai multe epistole și adnotări. Boyer e aruncat în carcer preventiv, érá Maret fiind bolnav e păzit de poliștii în propria locuință. În protocolul adus din London, unde se refugiase mai pe urmă Arton, e însemnat, că din banii „Panamei“ a primit Naquet 150,000, Rouvier de două ori câte 50,000, Maret 90,000, Levrey 15,000 frcs.

Creta.

Puterile europene pun în praxă, de și cam anevoe, măsurile pentru pacificarea Cretei. Fôea oficiósă a guvernului unguresc publică următorul comunicat: „Admiraliș năilor de rășboi diu apele cretene în urma îndrumărilor primite de la guvernele sale începînd din 21 Martie 8 ore în. de am. a blocat insula Creta. Blocada se estinde la ori ce nae, care vine sub flamură grecescă. Năile celor 6 puteri mari ori ale puterilor neutrale numai așa pot intra în porturile ocupate de marile puteri ori debarca în acelea, dacă marfa adusă nu e destinată nici pentru trupele grecesci, nici pentru cei din interiorul insulei. Năile acestea sînt supuse la controla flotei colective internaționale. Blocada se estinde de la 23° 24' — 26° 30' lungime ostică computată de la Greenwich și de la 35° 48' — 34° 45' lățime nordică.“ Acesta o aduce br. Bánffy la cunoștință publică în urma avisului din 24 Martie al ministeriului de esterne

Conflictele sângeroșe și macelurile înșorătoare între Grecii și Turcii de pe insulă se repețesc și după blocare. Năile europene se mărginesc a apăra numai țermurii, și ostașii de la aceste năi până acum n'a cercat, să înfrine pe insurgenții din interiorul insulei. Insurgenții sînt atât de cutezători, cât admiraliș spre a puté ține cetățile ocupate, cer pentru trupele internaționale încă câte 600 de soldați, și pôte că și atăția vor fi prea puțin.

Admiraliș în o notă adresată ambasadorilor din Constantinopol își exprimă părerea, că spre pacificarea Cretei e necesar, să se numescă un guvernator european provédut cu putere estinsă și cu fondurile de lipsă, și trupele turcesci să părăsescă insula. Secretarul de stat

Curzon, care a comunicat proiectul acesta în parlamentul englez, declară, că guvernul englez îl pătinesce; el e obiectul de pertractare între guvernele marilor puteri.

Grecia.

Guvernul în numele umanismului a protestat în contra blocării țermurilor Cretei de către flota colectivă a marilor puteri. Din Atena se anuță, că pe lângă toate pregătirile militare nu trebuie să se credă, că Grecii s'ar dimitte cu ușurătate la o întreprindere, a cărei rezultat e fôrte dubiș. Trupelor de pe la hotarē li-s'a dat ordin, ca întru cât e cu puțință, să evite ori ce conflict cu Turcii. Spesele estraordinare, cari în împrejurările actuale guvernul le-a avut, le-a acoperit din cruțările de mai înainte. Aceste cruțări înse nu preste mult sēcă, érá contribuiriile patrioșilor greci din străinătate nici pe de parte nu se urcă la acea sumă considerabilă, pe cum s'a svonit. Baniș trimiși de acești patrioși abia trec preste 300,000 frcs., ér aceștia nu sînt de ajuns nici la acoperirea speselor estraordinare de pe o zi. Cercurile normative se ocupă de planul, că dacă ar erumpe inimicițiile la hotarē, fără amănare să se contragă un împrumut de 40 milioane de drachme. Guvernul crede, că la apelul, ce-l va face, se vor subscrie cu mult mai mult de 40 milioane.

Se vede, că după ce a trecut prima undă a entuziasmului, Grecii încă judecă mai real situația, în care se află. Ei recunosc, că nu este ușor a purta lupta în contra Europei, ba din cauza crizei finanțiale, de care suferă neîncetat statul grecesc, chiar și rășboiul cu Turcia încă trebuie încujurat, pe cât numai se pôte.

Noutăți.

Escelența Sa I. P. S. D. Mitropolit Joi sară a pornit la Budapesta.

Ilustritatea Sa Dr. Demetriu Radu în Dumineca Tomei (2 Maiu) se va consacra de episcop, érá în Dumineca următoare (9 Maiu) fi va fi intronisarea în Lugos. Pe 10 Maiu e convocat la residența episcopescă din Lugos consistoriul plenar.

Condamnare pentru ovațiuni. Tribunalul din Budapesta a condamnat pe br. Kaas Ivor și pe Gelsei Biró Zoltán la câte 100 fl., pe Dr. Kontur Béla, Becsey István și Maróthy János la câte 50 fl., érá pe Kronberger József la 30 fl. amendă din causă, că aceștia a primit cu ovațiuni pe preotul Lepsényi, când s'a întors din prinsorea de stat din Seghedin.

Copii neconfesionali. Pruncii Nazarenilor din Chichinda mare de comun s'a înregistrat până acum ca gr. or., de la care confesiune a defecționat părinții lor. Nazarenii cer, ca pruncii lor să fie înregistrați ca neconfesionali. Până acum a cerut-o acesta 100 de familii. Cele alalte vre o 300 de familii încă le vor urma.

Femei universitare în Austria. Ministrul de culte austriac a permis, ca începînd cu anul scolar viitor să se pótă înscrie la facultatea filosofică a universităților și femeii. Înscrierea la facultatea de medicină se va regula de o dată cu planul de învățămînt pentru această facultate.

Tuberculin nou. Prof. Robert Koch din Berlin în urma fiascului său celui dintăi al său nu și-a perdut sperarea de a afla leac împotriva tuberculei. Acum foile publice vestează, că ar fi reușit a-l afla.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericii grecești.

(Continuare.)

3. În locul al treilea avem în sfârșit să considerăm prețul și eficacia jertfei eucharistice, întru cât *celebrarea ei e în chip personal o faptă bună a preotului jertfitoriu și a credincioșilor celor ce jertfesc împreună cu el.* Preotul, cel ce celebrează s. liturgie, și credincioșii, cei ce feau parte în jertfă prin aceea, că sînt de față, servesc la altariu, oferă un stipendiu, procură cele de lipsă pentru celebrarea liturgiei etc., fără îndoelă sevârșesc acțiunea religioasă cea mai sfîntă și mai folosită. Însă și biserica ne spune, că „credincioșii creștini nu pot sevârși nici o altă lucrare așa de sfîntă și dumnezească“, ca aducerea jertfei eucharistice. Din punctul acesta de vedere se înțelege de la sine, că *prețul jertfei eucharistice e numai mărginit, eficacia ei e numai ținută și rodul ei e numai mărginit.* Celebrarea liturgiei prin preot și participarea credincioșilor la celebrarea preasfîntei jertfe, dacă nu lipsese condițiile de lipsă, are ca orî care faptă bună nu numai puterea de a mijloci unele binefaceri, ci și puterea de a șterge pedepse temporale meritate prin păcate, pe cum și de a merita înmulțirea grației habituale și a gloriei cerești. Din rodul acesta întreit cele două din urmă, adică cel impetratoriu și cel satisfăcătoriu pot să se dăruască altora și să se aplice spre folosul lor, înse nu tot asemenea rodul cel dintăi, cel meritatoriu. Meritul e adică de tot personal și nu se poate transpune la alții; din contră ore cine poate să satisfacă pentru alții și să le dobîndască multe grații în chipul rugăciunii. Rodul acesta se derivă ex opere operantis vel operantium. Jertfitorii, ca să-l dobîndască, au să fie în starea grației și să se roge cu intenție bună, cu credință și cu evlavie. E limpede, că rodul acesta va fi cu atât mai bogat, cu cât e mai mare sfințenia și pietatea, evlavia și iubirea preotului și a credincioșilor. Adevărat că rodul sacrificial, adică cel ex opere operato, pe cum și eficacia bisericească impetratorie a serbării liturgice sacrificiale în sine considerate nu pot să se potențeze orî să se micșoreze prin calitatea morală bună orî rea a preotului jertfitoriu, dară virtutea, sfințenia și evlavia lui totuși e de lipsă, pentru ca jertfa să fie în tot respectul plăcută lui Dumnezeu și aducătoare de binecuvîntare.

Tote cele ce am zis despre dignitatea și prețul, despre puterea și eficacia jertfei eucharistice, toate acelea arată, că într'însa se cuprinde o mare neseacă de milostiviri dumnezeesci. Ușor poate orî cine să se apropie la marea acesta de grații. Dărnicia lui Dumnezeu va să ne îmbogățască cu daruri fericitoare, să ne umple cu binecuvîntări cerești. De am sci noi, să aprețim și să folosim spre mîntuirea noastră jertfa eucharistică, acest mărgăritariu de mult preț, această comoră ascunsă în țarina bisericii! Mulți sînt chirotoniți întru preoți, și printr'înșii Christos aduce în multe locuri jertfa sa, pentru ca grația și iubirea lui Dumnezeu față cu omenii să strălucască într'o lumină cu atât mai luminosă, cu cât primirea s. cuminecături Dumnezeu a făcut-o cu puțință în mai multe părți ale feței pămîntului. De aceea e nespuse de trist și dureros, că atăția omeni în nepăsarea sa de Dumnezeu și de sine înșiși nu bagă în samă taîna acesta, care îmbucură ceriul și are puțința de a face fericită întregă lumea.

S. liturgie e jertfă de laudă și de adorare.

Dumnezeu toate le-a zidit spre mărirea sa (Isaie 43, 7). De aceea menirea tuturor zidirilor e, să preamărescă pe Ziditoriul său, și întregă zidirea are să fie un cor de laudă veselă și de adorare iubitoare a lui Dumnezeu. Tote, câte sînt în ceriul sus și pe pămînt jos și de desubtul pămîntului, au să-și plece genunchiul înaintea Domnului tuturor lucrurilor și să-l laude „după mulțimea mării lui“ (ps. 150, 2).

Dară cum ar fi acesta puțință? Dora maiestatea lui și vrednicia lui de laudă e nemăsurată și fără de margini: „Mare e Domnul și laudat forte, și mării lui nu este sfârșit“ (ps. 144, 3). Nemăsurate sînt dovețile atotputinței, înțelepciunii și iubirii lui în împărăția firii, în a grației și în a gloriei. „Mărind ce vom pute? Că el este cel mare de cât toate lucrurile sale. — Mărind pe Domnul înălțați-l, cât veți pute, pentru că va prisosi încă. Și înălțîndu-l pe el întăriți-ve, nu ve osteniți, pentru că nu veți ajunge“ (Sir. 43, 32 urr.). Adevărat că-l laudă și i-se mărturisesc lui toate lucrurile lui, și cuvioșii lui bine-l cuvîntază (ps. 144, 10). Înse

cum s'ar pute, ca omagiul zidirilor mărginite să fie pe deplin vrednic de numele lui cel nemărginit? Mări vuitore și munți înalți, rîulețe șoptitoare și văi liniștite, păduri întunecose și lunci rîdătoare, holde voptitoare și plaiuri înflorite, paseri cântătoare și lei urlători, — toate intonează acordul plin, armonia minunată, carea sună de la o margine a zidirii până la cealaltă întru onorea Ziditoriului. Dacă ne înălțăm de pe pămînt, aflăm, că „ceriurile spun mărirea lui Dumnezeu“ (p. 18, 1): azurul curat și strălucirea sôrelui de pe tãrie, norii de vijelie, cei ce sborã purtați de aripile tãriei mișcate, și tunetul cel durduitoriu, roșeta de diminețã și de sarã, fulgerii cei trãsãritori și lucirea, ce luminează atât de taînic și liniștit pe ceriul noptii cel presãrat cu stele, ele toate vestesc, cât de mare, cât de nespuse de mare, cât de sublim și de adorabil e Dumnezeu Domnul. Dar apoi de-asupra stelelor! Acolo locașul fericirilor rêsunã necurmat de imnuri de laudã și preamãresce pe trei-unul Dumnezeu cu cãntare iubitoare neîncetată. Sfinții în ceriul tãrmurã de fricã sfîntã și de bucurie și cad înaintea celui ce șede pe scaun și se închinã celui viu în vecii vecilor zicînd: „Vrednic ești, Dòmne, a lua mãrire și onore și putere, că tu ai zidit toate, și prin voea ta sînt și s'au fãcut“ (Apoc. 4, 10 ur.). Și ângerii, spiritele acestea negrãit de frumoșe și de sublime, acești luceferi și întãiu nãscuți ai zidirii, acești principii cerești, față cu a cãror strălucire se ofilesc și dispãre orî ce strălucire pãmîntescã în tocmai ca negura de fața sôrelui, — „șese aripi la unul și șese aripi la altul, cu două își acoper fețele sale, er cu două piciorole, și cu două sburãnd strigã unul cãtrã altul cu guri neîncetate, cu netãcute cuvîntãri de mãrire, cãntare de învingere cãntãnd, strigãnd, glas înălțãnd și grãind: Sfînt, sfînt, sfînt e Domnul Savaot, plin e ceriul și pãmîntul de mãrirea lui“. Și în sfârșit Fecióra Nãscetóre de Dumnezeu, glorioșã împãrãtesã a tuturor ângerilor și sfinților, — ea e împodobitã cu îmbeșugarea grațiilor și cu podoba tuturor virtutiilor, gloriificatã prin strălucirea darurilor cerești, încununatã cu mãreție și glorie strălucitoare. Din inima preacuratã a acestei împãrãtese cerești isvoresce în vecl cãntarea de iubire ecsteticã „Mãresce sufletul meũ“ întru preamãrirea puterii și sfințeniei și milostivirii lui Dumnezeu. Întregã ființa și viața ei nu a fost și nu e alta de cãt adorarea și gloriificarea cea mai umilitã a lui Dumnezeu.

Înse orî cât de sublimã și de puternicã ar fi cãntarea aceea vecinicã de laudã și de adorare, carea o cãntã cu o gurã toate zidirile în ceriul și pe pãmînt, — ce este ea totuși în asemnare cu maiestatea, sublimitatea și mărirea aceluia, care singur e mare, care e nemărginit de mare? Sã nu fie ore nici un chip, în care noi am pute să onorãm și să preamãrim dupã vrednicie pe cel Preainalt? O, să mulțãmim lui Dumnezeu: el în jertfa s. liturgii ne-a dat un mijloc, cu care să-l putem lauda și adora dupã vrednicie, să-i putem da laudã și adorare nemărginitã. O singurã s. liturgie dã lui Dumnezeu mai multã onore și laudã, de cât i-ar pute da toate omagiile, ce i-le-ar presta toți locuitorii ceriului și ai pãmîntului în toți vecii.

Serbarea jertfei eucharistice cuprinde deci o onorare nemărginit de deplinitã a lui Dumnezeu. Jertfa dupã firea și menirea sa e un act al adorării și gloriificării lui Dumnezeu; ea e recunoscerea fapticã serbãtorescã a supremației și stãpãniei absolute a lui Dumnezeu preste toate zidirile. Cu cât jertfa e mai deplinitã, cu atãta mai mare e și onorarea, ce se prestã printr'însa lui Dumnezeu. De aci urmẽzã, cã liturgia fiind o jertfã nemărginit de prețioșã cuprinde în sine o gloriificare și adorare nemărginit de vrednicã a trei-unului Dumnezeu. Pe altariu nu jertfesc numai un simplu om și nu se jertfesc numai o simplã creaturã, ci Dumnezeu-Omul se aduce pe sine însuși Pãrintelui cereșe ca ardere de tot a adorării și ca miros cu bunã mirẽsmã al laudei. O persoanã dumnezeescã, Fiul lui Dumnezeu, vecinic și nemărginit, atotputernic și de o ființã cu Tatãl și cu sfîntul Spirit, Isus Christos, întãiu nãscutul tuturor zidirilor și capul zidirii întregi e acela, care dupã omenirea sa „aduce și se aduce“ în liturgie. Putere-ar să se recunoscã și să se exprime mai cu emfãsã maiestatea și absoluta stãpãnie a lui Dumnezeu, de cum se face acesta pe altariu, unde Fiul lui Dumnezeu micșorezã, smeresc, jertfesc glorioșã și preaprețioșã sa omenire sub formele sacramentale? S. liturgie mai e apoi și reprezentarea jertfei de pe cruce. Totã onorea și gloriificarea, ce s'a prestat Pãrintelui cereșe pe cruce, pe altariu i-se representã și i-se ofere din nou prin taînica jertfire a Fiului lui celui iubit, întru care bine a voit. Pentru ca să onorez

și să glorifice pe Tatăl, s'a pogorît Christos în prăpastia cea mai adâncă a smeririi, s'a făcut „ca o rădăcină în pământ însetat“, s'a făcut asemenea unui bubos, care „nu are chip el, nici mărire“ (Isaie 53, 2). Întregă viața lui a fost o viață de adorare, laudă și glorificare neasemănată a lui Dumnezeu. Rîvna ferbinte a casei, împărăției și onorii Tatălui său l-a mâncat pe el. Tote rugăciunile, lucrările și oboselile umilitei sale vieți, ale amarel sale patimi și morții le reprezintă Isus Christos în liturgie Tatălui său celui cerese

tot de una din nou, i-le aduce érá și érá cu aceea-și inimă învăpăiată și cu aceea-și supunere evlavioasă ca odinioară pe pământ, pentru ca să-l onoreze și să-l glorifice. De aceea o adorare mai vrednică, un omagiū mai adânc, o onorare mai mare de cât aceea, carea se aduce lui Dumnezeu pe altariū prin jertfa lui Christos, nu pôte să existe: *s. liturgie e o jertfă nemărginit de vrednică de laudă și adorare, și prin urmare glorificarea cea mai mărețá a maiestății dumnezeesci.*

(Va urma.)

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Din o cauză, despre care cetitorul în dată se va convinge, că e de lipsă, ca el să o cunoscă, e de lipsă, să-i descriem căruța asta mai cu de-amănuntul.

Într'insa ușor vom recunoște căruța aceea, care e cunoscută tuturor sub conceptul căruței clasice. Să ne închipuim numai o căruță cu roțe scunde și cu osie largă, pe care e așezat un coș, ce e deschis din apoi. Asta era modelul original. Mai apoi geniul artistic s'a făcut stăpân și preste căruța asta și atingându-se de această uneltă necioplită a făcut dintr'insa un obiect de modelare diferită, pe cum e de pildă căruța aceea, pe care fantasia noastră a moștenit de la cei vechi pe Aurora căruțându-se înaintea zeului sórelui.

Cărmuitorul de căruță al celor vechi, tot așa de șiret și ambițios ca și jocheii de azi, erau mai modești cărmuind doi cai, ér cei mai de frunte cărmuind câte patru; cu câte patru celebrau ei alergările olimpice și cele alalte reprezentății festive, cari erau niseimitări de ale celor de la Olimpia.

Concurenții aceștia preferiau a prinde toți caii lângă olaltă și spre a-i deosebi numiau pe cei de lângă rudă caii din jug, ér pe cei din dreapta și din stînga caii din a față. Ei mai nutriau și părerea, că pot realiza înțimea cea mai mare așa, că lasă cailor libertatea cea mai deplină. Hamurile erau deci cât se pôte de simple. Ele întru adevér nu se compuneau din alt ceva a față de o gură de ham în jur de grumazii animalului și de o rudă legată de gura aceea, la ce se mai adaugea un frîu și un căpăstru. Pentru a împedea darea cu picioarele cărmuitorii întăriau o rudă crucișe aproape de capul rușii și o cătărămau de gura hamului cu curele, cari la capul jugului treceau prin verigi. Funiile cailor din jug le înodaū de osie, ér pe ale celor din a față de marginea de-asupra a coșului. Mai restă încă rîndul frinelor, care adevérat că judecat după obiceiurile moderne nu era partea cea mai puțin interesantă a hamurilor. La capul rușii era o verigă mare; de asta se întăriau mai întăiu frinele și apoi se treceau așa, ca fiesce care cal se aibă unul, ér apoi ajungeau tôte prin mai multe verigi până în mâna cărmuitorului.

Dacă ne vom aduce a minte de esplanada asta, atunci nu ne va lipsi nimica spre priceperea obiectului, când vom urmări cu băgare de samă scena, ce se petrecu acum.

Pe concurenții de până acum publicul îi primise cu tăcere. Cel ce sosi mai pe urmă, fu mai norocos. În vreme ce el se mișca pe din aintea locului, de unde priviam noi la reprezentație, sosirea lui se vesti prin

manifestări sgomotóse, prin batere în mâni și aclamări, ceea ce avu de urmare, că în sfârșit se îndreptă numai asupra lui băgarea de samă a tuturor. Caii lui cei din jug erau negri, ér cei din a față erau albi ca neaua. În conformitate cu regulile severe ale gustului roman coșile lor erau tunse, și pentru ca barbaria să fie deplină, cómele lor erau împărțite în plete și în acestea erau împletite petele roșii și galbene, cari fluturaū în vînt.

Înaintând străinul ajunse în sfârșit la un punct, în care Ben Hur și cei din jur de el puteau vedé căruța, și deja și singur numai vederea ei justifica aclamările cele voiose. Rótele erau adevérate minuni în construcția lor. Legături tari de bronz poleit întăriaū butucii de altmintrea fôrte ușori; spicele erau gătite din fildis păstrăud încovoiatura firéscă a acestuia în a față, pentru ca ast fel să se deplinescă încordarea, carea se privia de necesară și pe atunci în tocmăi ca și astăzi. Cercuri de bronz încunajau obeșile cele de fildis lucitorii. Osia în consonanță cu rótele era împodobită la capete rînjite de tigri gătite din bronz, ér coșul era o împletură de nuiete de salcă obdusă cu aur.

Apropierea frumoșilor cai și a căruței strălucite a făcut pe Ben Hur, să privéscă cu interes crescînd la cărmuitorii. Cine era acela?

Când Ben Hur își puse mai întăiu întrebarea acesta, nu putea încă să vadă nici fața omului, nici statura lui întregă, dar ținuta și mișcările lui îi erau cunoscute, și în memoria lui se ivi la suprafață o amintire din timpuri trecute de mult.

Cine putea să fie?

Acum veniau caii în tropot mai aproape. Din aclamări și din strălucirea căruței ai fi putut conchide, că cărmuitorul e vre un oficial iubit de popor ori vre un principe vestit. Aparința lui pe locul de cursă nu se împotrivia poziției înalte. Regi încă se luptau a dese ori pentru cununa de dafin, care era premiul învingătorului. Nero și Comod, pe cum ne aducem a minte, încă au luat parte mai târziu în luptele de pe arenă și din circ. Ben Hur se sculă și-și făcu cale până din jos mai până la parapet. Fața îi era serioasă, mișcările îi erau repedi. Și chiar acum ajunse persóna cărmuitorului pe deplin în vîdui lui. Un soț era cu el, după terminologia clasică un Myrti; aceștia erau ómenii de poziție înaltă, cari își îndestuliau pornirea spre alergări de căruțe. Ben Hur putea să vadă numai pe cărmuitorii, care sta drept în căruță, cu frinele înfășurate mai de multe ori în jurul trupului, o figură frumoasă, abia acoperită de o tunică de colóre roșie deschisă; în dreapta ținea sbiciul, în cealaltă mână cele patru frine, cu brațul înălțat și puțintel întins. Ținuta lui era fôrte elegantă, chiuiturile și baterile în palmii le primia cu nepăsarea unei statue. Ben Hur sta acolo, parcă a

prins rădăcină, — cobirea lui și aducerea lui a minte nu-l înșelaseră, — cărmuitorul căruței era Messala!

De pe alegerea cailor, de pe splendórea căruței, de pe ținuta lui, — mai pe sus de tôte de pe mutra lui cea rece, ageră, vulturésă, de pe acea mutră, care la patrioții lui în urma stăpâniei preste lumea întregă în decurs de atâtea generațiuni se făcuse tipică, recunoscū Ben Hur pe Messala, — neschimbat, superb, consciū de sine și îndrăzneț ca tot de una, aceea-și ambiție, acela-și cinism, aceea-și nepăsare batjocoritoare.

(Va urma.)

La Tipografia seminarială se află de vîndare:

Îndreptariū

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagine, în cari se dau înviațiunile cele mai bune, cum au să purcedă oficiile parohiale și curatoratele, cum și privații la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării după camete, 4. a dării supletóre generale de venit, 5. a taxei de scutire dela miliție, 6. a dării de arme și de vînat și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e 8 cr., expedită franco sub fașe 11 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Lucru solid, durabil și elegant.

Comandele se efectuesc iute.

Sibiū, Strada Măcelarilor Nr. 37.

Subscrisul am onóre a aduce la cunoscința On. Public, că în lucrătórea mea de păpucărie efectuesc tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, pe cum și tot felul de reparaturii cu prețurile cele mai moderate; oferesc tot o dată spre mulțămirea tuturor marfă solidă și prompt executată.

Atrag atențiunea On. Public, că m'am hotărît — de aci în colo — a cerceta tôte tîrgurile de țară din Ardeal, servind cu lucru bun și durabil executat în lucrătórea-mi proprie, ér nu cu marfă de prin fabrici, pe cum fac mulți alții.

Prețurile cele mai ieftine.

Marfă gata din materialul cel mai bun.

Recomandându-mé sprijinului binevoitor sum Sibiū în Martie 1897

cu distincsă stimă

Constantin Dragoș

măestru pantofar.

(10) 3-3

Pilulele curăţitoare de sânge

numite mai de mult pilule universale ale lui

I. PSEPHOFER

merită cu tot dreptul numele din urmă, pentru că în adevăr există multe bôle, în cari aceste pilule au confirmat efectul lor în adevăr escelent.

De mulţi ani aceste pilule sînt pretutindenea lăţite, şi puţine familii vor fi, în cari să lipsescă o mică proviziune din acest escelent mijloc de casă.

De mulţi medici aceste pilule au fos şi sînt recemandate ca mijloc de casă, cu deosebire contra tuturor bôlelor, cari se nasc din *mistuirea rea* şi din *obstipaţiune*, ca: *perturbaţiuni în circulaţia ferii, bôle de ficat, slăbirea maşelor, colică, congestiuni de sânge la creeri, hemoroidi etc.*

Prin însuşirea lor curăţitoare de sânge ele sînt de efect cu deosebire bun la *anemie* şi la bôlele rezultate din *acésta*, ca: *gălbănarea, dureri de cap nervose etc.* Afară de aceea aceste pilule curăţitoare de sânge lucră atât de domol, în cât nu cauzăză nici cea mai mică durere, şi prin urmare pot fi luate fără grije şi de persoanele cele mai slabe şi chiar şi de copii.

Aceste *pilule curăţitoare de sânge* se produc veritabile *singur numai în farmacia la „Mêrul de aur al imperiului“ a lui I. Pserhofer, Singerstrasse Nr. 15, Viena*, şi costă o şatulă cu 15 pilule 21 cr. v. a., o ruletă cu 6 şatule costă fl. 1.05, trimitere francată cu rambursă fl. 1.40. Trimiţendu-se banii înainte o ruletă de pilule francată costă fl. 1.25, 2 rulete fl. 2.30, 3 rulete fl. 3.35, 4 rulete fl. 4.40, 5 rulete fl. 5.20, 10 rulete fl. 9.20. Mai puţin ca o ruletă nu se pôte espeda.

NB. În urma lăţirii lor mari aceste pilule sînt imitate sub cele mai diferite forme şi numiri; ne rugăm deci a cere apriat *pilulele curăţitoare de sânge ale lui I. Pserhofer* şi a considera numai pe acelea de *veritabile*, a căror instrucţiune de întrebuiţare este provădută cu iscălitura **I. Pserhofer** şi care pörtă pe inscripţia coperişului aceea-şi iscălitură cu scrisore **roşie**.

Dintre nenumăratele scrisori, în cari consumenţii acestor pilule mulţamesc pentru sănătatea redobîndită după cele mai diferite şi mai grele bôle, lăsăm să urmeze aici numai puţine, cu observarea, că ori cine, care le-a folosit numai o dată, le recomandă mai de parte:

Köln, 30 Aprilie 1893.
Stimate Domnule Pserhofer! Fii atât de bun şi trimite-mi' erăşi 15 suluri din neintrecutele Dtale piluri pentru curăţirea sângelui, cu rambursă postală. Şi prin acésta îţi esprim sincera mea mulţămită pentru puterea miraculoasă, a pilurilor Dtale.

Rămân cu deplină stimă *Francisc Paubistik, Köln Lindenthal*

Hrasche, lângă Flödnik, 12 Septembrie 1887.
Stim. Domn! Voea lui Dumnezeu a fost, că mi-a venit în mână pilulele DV., ér acum Vê scriu despre rezultat: m'am fost récit în pătul nascerii, așa că n'am mai putut lucra nimica şi sigur así fi deja mórtă, dacă nu m'ar fi scăpat miraculoşele Dvostre pilule. Dumnezeu şă Te binecuvinteze de o mie de ori pentru acésta. Am încredere, că pilulele Dvostre mă vor vindeca de tot, pe cum au dat şi altora sănătatea.

Teresa Knific.

Wiener-Neustadt, 9 Decembrie 1887.
Stimabile Domn! Vê exprim cea mai căldurosă mulţămită în numele mătuşei mele de 60 de ani. Acésta a pătimit 5 ani de catar

cronic de stomac şi de bôlă de apă. Viaţa îi era chin, şi se credea deja perdnă. Din întimplare a căpătat o şatulă din escelele Dvostre pilule curăţitoare de sânge şi după întrebuiţarea mai lungă a acestora s'a vindecat

Cu distins respect *Iosefa Weinzettel.*

Eichengraberamt, lângă Gföhl, 27 Martie 1889.
Stimabil Domn! Devotat subscrisul mă rog a-mi trimite încă o dată 4 rulete din pilulele Dvostre într'adevăr folositore şi escelente. Nu pot întrelăsa a Vê exprima *deplina mea recunoscintă* despre valórea acestor pilule, cari le voi recomanda cu tótă căldura tuturor bolnavilor, ori unde voiú avé prilej. Despre acésta mulţămită a mea Te împuternicesc, să faci ori ce întrebuiţare publică.

Cu distins respect *Ignatie Hahn.*

Gotschdorf, lângă Kohlbach, Silesia austriacă, 8 Octobrie 1888.
Stimabile Domn! Te rog frumos a-mi trimite o ruletă cu 6 şatule din pilulele Dvostre universale curăţitoare de sânge. Numai miraculoşelor Dvostre pilule am să mulţamesc, că am scăpat de o bôlă de stomac, care m'a chinuit 5 ani de zile. Aceste pilule nu se vor mai găta nici când din casa mea, şi Vê exprim prin acésta cea mai căldurosă a mea mulţămită.

Cu cel mai mare respect. *Anna Zwickel.*

Licner de plante alpine de *W. Ottm. Bernhard* din Lindau în contra tuturor suferinşelor de stomac. Un flacon 2 fl. 60 cr., 1/2 flacon 1 fl. 40 cr.

Alife americană în contra podagreii, cel mai eficace mijloc în contra afecţiunilor podagrose şi reumatice: ca dureri pe şirul spinării, junghiuri în picioare, ischias, migrene, durere nervosă de dinţi, dureri de cap, junghiuri în urechi, fl. 1.20.

Pomadă de Tannochinină de *I. Pserhofer* de un şir lung de ani recunoscut chiar şi de medici, ca cel mai bun remediu pentru creşterea părului. O dosă mare elegant confecţionată 2 fl.

Emplastru Universal de prof. *Stuedel*, în contra ranelor produse prin armă, pe cum şi contra ranelor maligne, umflăturilor la picioare şi glandule, contra furnelului şi cöcerii de deget, contra cöcerii peptului şi picioarelor podagrose şi multe alte asemenea manifestăţiuni. 1 borcan 50 cr., trimiterea francată 75 cr.

Fiakerpulver în contra catarilor, răguşelei şi tusei, 1 şatulă 35 cr., trimiterea francată 60 cr.

Spirt de bucate cu şi fără sare 1 flacon 70 cr.

Balsam de degerături de *I. Pserhofer*, de mulţi ani recunoscut de cel mai bun remediu în contra degerăturilor de tot felul, pe cum şi în contra ori şi căruil fel de rane învechite. 1 borcan 40 cr. cu trimiterea francată 65 cr.

Sirup de plantagină un remediu de casă în general cunoscut, escelent contra guturaiului, răguşelii, tusă convulsivă etc. 1 flacon mic 50 cr., 2 flacóne cu trimitere francată 1 fl. 50 cr.

Esenţă de viaţă (picături de Praga) în contra stomacului stricat, mistuirea rea, dureri abdominale de tot soiul, un remediu escelent de casă, 1 flacon 22 cr., 12 flacóne 2 fl.

Sare universală curăţitoare de *A. W. Bullrich*. Un remediu escelent în contra tuturor consecuenşelor mistuirii neregulate, ca: dureri de cap, ameţeli, crampl de stomac, arsură de stomac, hemoroides obstipatie etc. 1 pachet 1 fl.

Balsam miraculos englezesc, un flacon 1 fl. 50 cr.

Prav contra asudării picioarelor. Acest prav delătură asudarea picioarelor şi mirosul acestora, conservă ghetele şi este probat nesticăcios. Preşul unei şatule 50 cr., trimiterea francată 75 cr.

Balsam de guşă remediu sigur în contra grumazului gros. 1 flacon 40 cr., trimiterea francată 65 cr.

Kola preparate a lui *Stoll*, mijloc escelent pentru întărirea nervilor, pentru bolnavi de stomac şi contra bôlelor de maş. 1 litru Elisir Kola sau vin fl. 3 —, 1/2 litru 1 fl. 60 cr., 1/4 litru 85 cr.

Elisir Kola imperial în butelii de câte 5 fl. 50 cr., 3 fl., 1 fl. 60 cr.

Mia-Poko mijloc escelent în contra durerii de cap, durerii de măsele, a reumatismului etc.

A fară de preparatele aici numite se află tóte specialităţile farmaceutice anunţate în ziarele medicale austriace şi în cele străine şi la cerere se procură prompt şi ieftin toţi articoli, cari nu se vor afla pôte în deposit.

Trimitere prin postă se efectnesc cât se pôte de lute, trimiţendu-se banii înainte; comande mai mari se trimit cu rambursă. Comandele se vor efectui francate numai atunci, când se va trimite preşul înainte, şi în cazul acesta spesele postale sînt mult mai mici.

Ca veritabile sînt a se privi numai acele, a căror asigunaţiune pörtă în colóre negră numele **I. Pserhofer**, şi acele şatule, ce pörtă pe coperiş acela-şi nume în colóre **roşie**.

Farmacia lui **I. Pserhofer** „la mêrul de aur al imperiului“ Viena I., Singerstrasse Nr. 15.

În deposit: **İosif Török, Budapesta, Királyutca 12.**